

Шматько І. І.,

здобувач вищої освіти, освітня програма - комп'ютерні науки, моделювання, проєктування та комп'ютерна графіка.

Науковий керівник – **Кармінська-Бєлоброва М.В.**, к.н. з держ.упр, доцентка, доцентка кафедри менеджменту, Національний технічний університет “Харківський політехнічний інститут”, м. Харків.

**УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПРОЦЕСІ ЦИФРОВОЇ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ІЗ
ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

Сучасний етап розвитку фінансової системи України характеризується глибокими цифровими трансформаціями, що обумовлені стрімким розвитком інформаційних технологій, автоматизацією бізнес-процесів та посиленням глобалізаційних зв'язків. Цифрова економіка формує нові умови функціонування фінансового сектору, підвищує ефективність управління та розширює можливості фінансових послуг, водночас створюючи нові виклики у сфері безпеки, зокрема кіберзагроз і технологічної залежності. У цих умовах особливого значення набуває управління ризиками, засноване на інтелектуальних інформаційних технологіях, що забезпечують прогнозування загроз, автоматизований аналіз даних і своєчасне реагування на потенційні дестабілізуючі фактори.

Цифрова економіка визначається високою швидкістю технологічних змін, автоматизацією процесів і глобалізацією ринків, що зумовлює взаємозалежність між трансформаційними змінами та ризиками. З одного боку, структурна трансформація фінансових систем породжує нові типи ризиків, таких як технологічні, соціальні, регуляторні, інформаційні, а з іншого боку ці ризики стимулюють формування нових підходів до управління, адаптації й підвищення стійкості фінансових інститутів. Технологічні зміни зумовлюють потребу у вдосконаленні систем кіберзахисту, впровадженні міжнародних стандартів безпеки та створенні алгоритмів для прогнозування технічних загроз. Зміни бізнес-моделей, пов'язані з переходом до цифрових платформ, спричиняють ризик технологічної застарілості та загострення конкуренції, що вимагає від суб'єктів господарювання постійних інноваційних інвестицій. Глобалізація поглиблює залежність від міжнародних технологічних рішень і водночас підвищує вразливість до глобальних кіберзагроз, що потребує гармонізації регуляторних стандартів на міждержавному рівні. Соціальні зміни породжують ризики безробіття, нерівності та адаптаційної нестійкості ринку праці, а інформаційні зміни посилюють небезпеку витоків даних, маніпуляцій та підриву достовірності інформаційних ресурсів. Управління ризиками в умовах цифровізації має носити комплексний і динамічний характер, базуючись на проактивному аналізі великих даних, використанні штучного інтелекту та створенні кіберстійких інфраструктур [1, с.

241].

Згідно з даними Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, у 2023 році кількість зареєстрованих кіберінцидентів зросла на 62,5 % порівняно з попереднім роком, а у другому кварталі цього ж року було зафіксовано понад 122 мільйони підозрілих подій інформаційної безпеки, з яких 55 тисяч кваліфіковано як критичні та 191 офіційно визнано кіберінцидентами. У 2024 році урядова команда реагування на комп'ютерні надзвичайні події CERT-UA опрацювала 4315 кіберінцидентів, що на 69,8 % більше, ніж у 2023 році. Ці статистичні показники свідчать про суттєве зростання кіберзагроз у державному та фінансовому секторах України, що підкреслює необхідність упровадження інтелектуальних алгоритмів управління ризиками та створення систем кіберзахисту нового покоління [2].

Інтелектуальні інформаційні технології стають основою побудови сучасної моделі управління ризиками у фінансовій системі. Алгоритми машинного навчання та штучного інтелекту дозволяють здійснювати глибокий аналіз транзакцій, виявляти аномальні фінансові операції, прогнозувати виникнення ризикових ситуацій та своєчасно ідентифікувати потенційні загрози. Використання технологій Big Data забезпечує можливість обробки великих обсягів інформації у реальному часі, що є ключовою передумовою створення адаптивних механізмів фінансової безпеки. Ефективне поєднання цифрових технологій, аналітики та систем підтримки рішень сприяє формуванню стійкої фінансової екосистеми, здатної не лише реагувати на кіберзагрози, але й попереджати їх виникнення.

Таким чином, на нашу думку, управління ризиками в умовах цифрової модернізації фінансової системи України передбачає перехід до нової парадигми безпеки, що ґрунтується на використанні інтелектуальних інформаційних технологій, автоматизації аналітичних процесів та створенні кіберстійкої інфраструктури. Урахування взаємозв'язку між технологічними, економічними та соціальними трансформаціями дозволить розробити ефективну стратегію цифрового розвитку фінансової системи, спрямовану на підвищення її адаптивності, надійності та інноваційної спроможності.

Список використаних джерел:

1. Десятнюк О., Пташенко О. Управління ризиками в цифровій економіці: фінансова безпека та трансформаційні зміни. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2024. Т. 2, № 14. С. 238–247. <https://doi.org/10.32750/2024-0223>.
 2. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Підсумки II кварталу 2023 року: стан кібербезпеки в Україні. <https://scpc.gov.ua/uk/articles/318>.
-